

Halfjaarbericht 2011

N.V. Nederlandse Gasunie

Inhoud	Pagina
Voorwoord	2
Halfjaarverslag	4
Bestuursverklaring	10
Geconsolideerde halfjaarrekening	11
Beoordelingsverklaring	21

Voorwoord

Met Gasunie kijk ik terug op een roerig eerste halfjaar van 2011. De vernietiging van de Methodebesluiten door het College van Beroep voor het bedrijfsleven in juni 2010 en de bekendmaking van de nieuwe ontwerp-Methodebesluiten door de toezichthouder NMa hebben een groot negatief effect op de financiële resultaten van ons bedrijf. Als gevolg hiervan wordt Gasunie gedwongen een bedrag van 900 miljoen euro af te boeken, wat leidt tot een negatief netto resultaat van 548 miljoen euro over het eerste halfjaar van 2011. Een enorme tegenslag die sinds de oprichting van het bedrijf niet is voorgekomen. Het doet ook geen recht aan de enorme inzet van onze medewerkers die dag in dag uit zorgen voor betrouwbaar, veilig en ononderbroken gastransport.

Het proces van vaststellen van het reguleringskader en de wijze waarop dat thans gebeurt, is niet alleen inefficiënt; het leidt ook niet tot een betere marktwerking. Door het achteraf ingrijpend wijzigen van de spelregels en die met terugwerkende kracht toe te passen, ontbreekt een betrouwbare basis voor bedrijfsvoering. De Nederlandse consument en bedrijven zijn sterk gebaat bij een stabiel investeringsklimaat en een goed functionerende Europese gasmarkt. Een te eenzijdige benadering, uitsluitend gericht op transporttarieven doet geen goed aan de marktwerking en heeft een remmend effect op het doen van noodzakelijke investeringen. Energie is geen nationale aangelegenheid meer maar moet beschouwd worden vanuit een Europees perspectief. Het verder integreren van gasnetwerken binnen Europa vraagt om investeringen in grensoverschrijdende capaciteit. Deze investeringen komen onder druk te staan door de effecten van de ontwerp-Methodebesluiten.

Gasunie heeft dan ook een zienswijze ingediend tegen de ontwerp-Methodebesluiten van de NMa, zo ook onze aandeelhouder, het Ministerie van Financiën. Ons bedrijf wordt op forse achterstand gezet in de concurrentie met de gasinfrastructuurbedrijven in de landen om ons heen. De voorsprong die we met de Nederlandse gasrotonde hebben opgebouwd dreigen we kwijt te raken.

Gasunie bevindt zich thans in een moeilijke periode. In antwoord daarop passen we momenteel onze organisatiestructuur aan om de transparantie van onze bedrijfsprocessen en onze kosten te verbeteren. Deze wijziging behelst onder meer de vorming van een organisatie met drie business units onder leiding van een eigen managementteam en geleid door een kleinere Raad van Bestuur.

De persoonlijke veiligheid van medewerkers staat in onze bedrijfsvoering voorop. Op het gebied van veiligheidsbewustzijn boeken we goede resultaten, mede dankzij de recente invoering van de nieuwe Gasunie Golden Rules of Safety. Wat onze operaties betreft kunnen we terugkijken op een halfjaar waarin 100% leveringszekerheid is gerealiseerd. De afgelopen jaren is door actief beleid het aantal beschadigingen aan onze leidingen meer dan gehalveerd. Desondanks blijft elke leidingbeschadiging (in totaal vier in de eerste helft van 2011) een zorgpunt voor Gasunie.

De realisatie van onze uitbreidingen en vervangingen verloopt volgens planning. Zo hebben we in januari een nieuwe ondergrondse gasopslaginstallatie in Zuidwending (Groningen) in gebruik genomen. Om aan de vraag van onze klanten te voldoen en om knelpunten in de leveringszekerheid te voorkomen worden specifieke delen van ons netwerk in Nederland en Duitsland uitgebreid.

De invoering van een nieuw balanceringsregime op 1 april 2011 door Gas Transport Services B.V. (GTS) is door de markt goed ontvangen en lijkt te leiden tot een verdere groei van handelsactiviteiten via de Nederlandse virtuele handelsplaats Title Transfer Facility (TTF).

In september 2011 zullen we samen met partner Vopak de Gate LNG terminal in gebruik nemen. Met de opening van deze eerste Nederlandse terminal voor vloeibaar aardgas wordt een nieuw hoofdstuk in de geschiedenis van Nederland als gasland ingeluid.

Ik ben ervan overtuigd dat Gasunie ook in de toekomst een leidende rol kan spelen in de Europese energiemarkt. Een belangrijke voorwaarde hierbij is dat het nieuwe reguleringskader niet alleen recht doet aan de belangen van onze onderneming, maar ook een succesvolle voortzetting van de Nederlandse gasrotonde-strategie mogelijk maakt.

P.C. van Gelder MSc

Voorzitter Raad van Bestuur en CEO
N.V. Nederlandse Gasunie

Halfjaarverslag

Resultaten in het kort

Kerncijfers 2011

<i>In miljoenen euro's</i>	Eerste halfjaar 2011	Eerste halfjaar 2010
Opbrengsten	847	780
EBITDA	603	535
Bijzondere waardeveranderingen	-/- 900	-
Resultaat na belastingen	-/- 548	274

Opbrengsten

Over de eerste helft van 2011 heeft Gasunie goede resultaten geboekt. De gerealiseerde omzet was 67 miljoen euro hoger dan in dezelfde periode van 2010. Dit komt voornamelijk doordat op 1 oktober 2010 de eerste fase van de grootschalige uitbreiding van ons transportnet (de Noord-Zuid Route) succesvol in bedrijf is gesteld. Daarnaast is volgens planning op 1 januari 2011 de nieuwe aardgasbuffer Zuidwending in gebruik genomen. Ook zijn er hogere opbrengsten vanuit gastransport gerealiseerd.

EBITDA

Het resultaat voor belastingen, financiële baten en lasten, afschrijvingskosten en bijzondere waardeveranderingen (EBITDA) is gestegen met 68 miljoen euro. Naast de eerder genoemde stijging van de opbrengsten zijn de kosten stabiel gebleven ondanks het in gebruik nemen van de nieuwe investeringen, door met name het lagere energieverbruik bij het transporteren van aardgas en de lagere kosten van de flexibiliteitsdiensten.

Bijzondere waardeveranderingen

De ontwerp-Methodebesluiten van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) en de inschatting van de Raad van Bestuur dat hierin nog een aantal onderdelen kunnen worden aangepast maken een afwaardering van het gastransportnet in Nederland en de goodwill noodzakelijk. De afwaardering bedraagt respectievelijk 221 miljoen euro en 679 miljoen euro; in totaal 900 miljoen euro. Indien de NMa echter later dit jaar de Methodebesluiten ongewijzigd vaststelt en Gasunie verplicht om met terugwerkende kracht de verlaagde tarieven te verrekenen, dan kan in het tweede deel van 2011 nog een afboeking volgen van ongeveer 800 miljoen euro, waardoor de totale afwaardering in dat geval naar schatting zal oplopen tot 1,7 miljard euro.

Verwachting

De vennootschap verwacht voor geheel 2011, rekeninghoudend met de bijzondere waardeveranderingen van 900 miljoen euro op basis van de huidige inzichten, een omzet van circa 1.650 miljoen euro en een resultaat na belastingen van 370 miljoen euro nadelig.

Algemeen

Organisatiewijzigingen

Gasunie is in het eerste halfjaar van 2011 gestart met een breed programma voor aanpassing van de interne organisatie. Onderdelen van dit programma zijn onder meer de vorming van drie business units, te weten: GTS, Gasunie Deutschland en Participaties & Business Development, en

het terugbrengen van het aantal leden van de Raad van Bestuur van vier naar drie. Op 1 juli 2011 is Pieter Trienekens, sinds 2005 lid van de Raad van Bestuur van Gasunie en directeur Participaties & Business Development, met pensioen gegaan. Eric Dam, sinds 2005 lid van de Raad van Bestuur en directeur Bouw & Beheer, is per 1 oktober 2011 benoemd tot president van het Energy Delta Institute (EDI). Voor de twee vertrekkende bestuurders keert er één terug. Per 1 oktober 2011 zal Geert Graaf, tot 1 juli 2011 algemeen directeur GTS, toetreden tot de Raad van Bestuur met als aandachtsgebied de gereguleerde activiteiten in Nederland en Duitsland. Ulco Vermeulen is per 1 juli 2011 benoemd tot opvolger van Pieter Trienekens als directeur Participaties & Business Development. Op diezelfde datum is Annie Krist benoemd tot algemeen directeur GTS.

Energierapport

In juni publiceerde het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I) het Energierapport waarin de Nederlandse overheid aangeeft vol te blijven inzetten op het gasrotondebeleid. Dit blijkt ook uit de publicatie van de zogenaamde 'Topgebieden rapporten', waarin het belang van gas in de Nederlandse energiemix wordt benadrukt. In het Energierapport geeft de minister van EL&I bovendien aan dat er voor Gasunie een mogelijkheid is voor privatisering van een minderheidsaandeel om zo nieuwe vormen van financiering ten behoeve van investeringen te zoeken voor de energie-infrastructuur.

Samenwerking Gasunie en Fluxys

In april 2011 tekenden Gasunie en Fluxys een intentieverklaring voor het verkennen van samenwerking, in eerste instantie gericht op de ontwikkeling van grensoverschrijdende diensten.

Rating

In mei 2011 hebben de rating agencies Standard & Poor's en Moody's Investors Service de vooruitzichten van de credit rating van de N.V. Nederlandse Gasunie gewijzigd van stabiel naar negatief. Deze aanpassing vloeit voort uit de publicatie van de ontwerp-Methodebesluiten door de NMa op 17 mei jl. De rating van AA- respectievelijk Aa3 is ongewijzigd gebleven.

Gereguleerd Netbeheer Nederland en Duitsland

Regulering en tarieven

Nederland

Methodebesluiten

In juni 2010 heeft het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) de Methodebesluiten vernietigd die door de NMa in december 2008 voor GTS waren vastgesteld. Deze Methodebesluiten hadden betrekking op de periode 2009-2012. In Methodebesluiten stelt de NMa de financiële uitgangspunten vast die bepalend zijn voor de tarieven van GTS. Het CBb doet geen uitspraak over de hoogte van de tarieven. Het CBb heeft bepaald dat de NMa een nieuw Methodebesluit moet nemen. Het CBb heeft verder geoordeeld dat de NMa ten onrechte geen methode van regulering heeft vastgesteld voor de jaren 2006-2008. De NMa zal voor de periode vanaf 1 januari 2006 alsnog een methode van regulering voor GTS moeten vaststellen. De eventuele financiële gevolgen worden naar verwachting in toekomstige GTS-tarieven verwerkt.

Op 17 mei 2011 heeft de NMa per wettelijke taak (transport, balanceren en kwaliteitsconversie) twee ontwerp-Methodebesluiten openbaar gemaakt; één voor de periode 2006-2009 en één voor de periode 2010-2013. GTS heeft gebruikgemaakt van de mogelijkheid om op deze ontwerp-Methodebesluiten te reageren en heeft de NMa geïnformeerd over haar bezwaren tegen de voorgestelde Methodebesluiten. De zienswijzen van GTS en andere belanghebbenden, waaronder onze aandeelhouder, het Ministerie van Financiën zijn gepubliceerd op de website van de NMa.

Naar verwachting zal de NMa in september 2011 de definitieve Methodebesluiten openbaar maken. De mogelijkheid bestaat om tegen deze besluiten in beroep te gaan.

Bijzondere waardeveranderingen

De definitieve Methodebesluiten moeten vanaf 1 januari 2012 van kracht worden. Voor de periode 2006 tot en met 2011 is door de NMa het verschil berekend tussen de tarieven op basis van de ontwerp-Methodebesluiten en de destijds door de NMa vastgestelde tarieven. Op basis van zeer globale schattingen heeft de NMa aangegeven dat dit verschil kan oplopen tot ruim één miljard euro. De NMa heeft daarbij aangegeven dat zij nog moet vaststellen of, en zo ja hoe, bedragen worden verrekend. Daarbij wordt in aanmerking genomen welke investeringen Gasunie al in voorbereiding heeft en hoe deze investeringen worden gefinancierd.

Naar aanleiding van deze ontwikkelingen heeft Gasunie een onderzoek uitgevoerd naar mogelijke bijzondere waardeveranderingen van het gastransportnetwerk in Nederland en de goodwill. De financiële gevolgen van de ontwerp-Methodebesluiten zijn in kaart gebracht en daaruit is gebleken dat zij een significant effect zullen hebben op de financiële positie van Gasunie. Op grond van de thans beschikbare informatie en rekening houdend met de grote onzekerheden is de Raad van Bestuur van mening dat op grond hiervan een afwaardering van het gastransportnetwerk in Nederland en de goodwill noodzakelijk is. De afwaardering bedraagt respectievelijk 221 miljoen euro en 679 miljoen euro: in totaal 900 miljoen euro. Als de Methodebesluiten ongewijzigd worden vastgesteld en ook ruim één miljard euro via toekomstige tarieven moet worden verrekend over de periode 2006 tot en met 2011, dan zal dit leiden tot een afwaardering van naar schatting in totaal circa 1,7 miljard euro. Meer informatie hierover is opgenomen in de halfjaarrekening.

Duitsland

Omzetregulering

De Duitse toezichthouder op de energiemarkt (de Bundesnetzagentur) heeft voor de eerste reguleringsperiode (2010-2012) de omzetregulering voor Gasunie Deutschland Transport Services GmbH (GUD) vastgesteld. Dit besluit betreft een individuele efficiëntiebeoordeling van GUD, gebaseerd op een vergelijking tussen de verschillende transmissiebedrijven in Duitsland (efficiency benchmark). Deze benchmark laat zien dat GUD de maximale doelmatigheidsfactor van 100% heeft bereikt.

Europa

Alle transmissiebedrijven in Europa werken verplicht samen in ENTSOG (European Network of Transmission System Operators for Gas). ENTSOG is onder meer verantwoordelijk voor het opstellen van Europese netwerkcodes en het stimuleren van (regionale) samenwerking. Daarnaast moet ENTSOG elke twee jaar een tienjaren-netwerkontwikkelingsplan opstellen als basis voor de ontwikkeling van de gasinfrastructuur in Europa. De invloed van Europese instellingen op de gasmarkt groeit en dit heeft ook gevolgen voor het functioneren van GTS en GUD.

Overige transportontwikkelingen

Nederland

Gaskwaliteit

De minister van EL&I heeft eind maart 2011 maatregelen bekendgemaakt om de inpassing van gassen met andere samenstellingen dan tot nu toe gebruikelijk mogelijk te maken. GTS zal hiervoor operationele maatregelen moeten treffen en investeringen moeten doen om te voorkomen dat te rijke hoogcalorische gassen worden ingezet voor de conversie naar Groningen-gaskwaliteit. De maatregelen door GTS zullen wettelijk geregeld worden.

Balancerings

Sinds 1 april 2011 is het nieuwe balanceringsregime van GTS van kracht. Alle marktpartijen dragen gezamenlijk zorg voor de balans in het gastransportnet. Zij kopen en verkopen hiertoe zelf gas op TTF dat hierdoor nog beter kan functioneren en zijn nummer één positie op het Europese continent verder kan versterken. De overgang naar het nieuwe regime is soepel verlopen.

Groei TTF

De groei van de handel op TTF zet zich in 2011 stevig voort. Het verhandelde volume in de eerste vijf maanden van dit jaar bedraagt 63,5 mld m³ en dat is maar liefst 40% hoger dan in de corresponderende periode uit 2010. Voor het netto volume geldt een stijging van 8% ten opzichte van de vergelijkbare periode in 2010 (van 14,8 mld m³ naar 16,1 mld m³). De introductie van het nieuwe balanceringsregime op 1 april 2011 door GTS lijkt te resulteren in een groter aantal actieve handelaren. Waren er in het eerste kwartaal van 2011 gemiddeld 82 handelaren actief op TTF, in april en mei was het gemiddelde aantal gestegen tot 86. Ook de churnfactor (= gemiddeld aantal malen dat een kubieke meter aardgas wordt verhandeld) lijkt vanaf 1 april 2011 positief beïnvloed. In de maanden april en mei 2011 was de churnfactor 5 en dat is aanzienlijk hoger dan in het eerste kwartaal van 2011, respectievelijk in geheel 2010 (beide gemiddeld 3,6). Zowel het nieuwe balanceringsregime als de toegenomen aantrekkelijkheid van TTF stimuleren de uitbouw van Nederland als de 'gasrotonde' van Noordwest-Europa.

Duitsland

Samenvoeging marktgebieden GASPOOL en Aequamus

Op dit moment zijn de voorbereidingen in volle gang om met ingang van 1 oktober 2011 twee van de drie marktgebieden in Duitsland, GASPOOL en Aequamus, samen te voegen. Onder de naam GASPOOL zal het nieuwe marktgebied ongeveer 400 gasnetwerken met elkaar verbinden en ongeveer de helft van de Duitse markt bedienen. De samenvoeging leidt er ook toe dat beide zones voor hoogcalorisch gas van GASPOOL en de zones voor laagcalorisch gas van Aequamus met elkaar worden gecombineerd. Met deze voorgenomen fusie zal naar verwachting de liquiditeit op de Duitse gasmarkt toenemen. GUD is zowel in GASPOOL als in Aequamus vertegenwoordigd.

Grootschalige investeringen

Investeringsklimaat

De verwachting is dat door het nieuwe reguleringskader de economische basis voor het investeren in gasinfrastructuur aanzienlijk verslechtert. Gasunie en haar aandeelhouder, de Nederlandse staat, hebben echter besloten een beperkt aantal investeringen toch door te zetten om mogelijke knelpunten in de leveringszekerheid te voorkomen.

Noord-Zuid Route

De uitbreiding van het gastransportnet in Nederland (Noord-Zuid Route) ligt op schema. Sinds oktober 2010 is het eerste deel van de uitbreiding operationeel. In het najaar van 2011 zullen ruim 100 kilometer leiding en een compressorstation in Wijngaarden (Zuid-Holland) worden opgeleverd. De werkzaamheden verlopen volgens planning en binnen budget. Met de Noord-Zuid Route versterkt Nederland zijn unieke positie als 'gasrotonde' in de Europese gasmarkt en blijven eindgebruikers in zowel Nederland als in het buitenland verzekerd van een veilige, verantwoorde en constante levering van gas.

Integrated Open Season

Zoals gezegd, gaat Gasunie haar gastransportnetwerk in Nederland op een aantal punten uitbreiden. De maatregelen richten zich vooral op een nieuwe leidingverbinding tussen Beverwijk en Wijngaarden (Zuid-Holland) en zullen een bedrag van bijna 500 miljoen euro vergen. Deze uitbreidingen zijn cruciaal voor het borgen van de leveringszekerheid en ondersteunen daarmee ook het gasrotonde-beleid van de Nederlandse overheid. Ook in Duitsland vinden enkele

uitbreidingen plaats. De maatregelen in het Duitse netwerk zijn gericht op het borgen van de leveringszekerheid in Noord-Duitsland, Denemarken en Zweden. Onder andere wordt een pijpleidingverbinding (de NEL - Nordeuropäische Erdgasleitung) gerealiseerd tussen het punt waar de nieuwe Nord Stream-leiding in Duitsland aankomt en het Duitse Gasunie-net. De kosten van dit pakket zijn circa 450 miljoen euro. De verwachting is dat de vraag naar nieuwe gastransportcapaciteit sterk zal stijgen. Dit is met name het gevolg van de recente ingrijpende veranderingen in de Duitse energiepolitiek ('Atomausstieg').

NEL

Na de goedkeuring door de betrokken autoriteiten in Nedersaksen en Mecklenburg Vorpommern ('Planfeststellungsbeschlüsse') zijn de constructiewerkzaamheden gestart voor de aanleg van de 440 kilometer lange pijpleiding van Lubmin bij Greifswald naar Rehden. De leiding wordt bij Heidenau op het Duitse Gasunie-net aangesloten. De werkzaamheden verlopen voorspoedig. Voor het gedeelte ten zuiden van Hamburg moeten de 'Planfeststellungsbeschlüsse' op een aantal punten worden aangepast waardoor de constructiewerkzaamheden daar gedeeltelijk zijn opgeschort. Het aandeel van Gasunie in NEL bedraagt 20%.

Luchtscheidingsinstallatie en stikstofbuffer

In februari 2011 nam Gasunie formeel de zoutcaverne bij Heiligerlee voor de opslag van stikstof over van AkzoNobel. De stikstof waarmee de caverne zal worden gevuld, wordt geproduceerd in de luchtscheidingsinstallatie in Zuidbroek en wordt toegevoegd aan hoogcalorisch gas. Daardoor ontstaat de gaskwaliteit die geschikt is voor gebruik in de huishoudelijke markt. De luchtscheidingsinstallatie en de stikstofcompressor zijn in de eerste helft van 2011 in bedrijf genomen. De bouw van het mengstation en de stikstofdrooginstallatie is in volle gang. Deze werkzaamheden zijn eind 2011 gereed. Er is eveneens een begin gemaakt met het vullen van de caverne met stikstof. Het streven is om in september 2012 het gehele project af te ronden.

Deelnemingen & Ontwikkeling

Nord Stream

Begin mei 2011 werd het laatste deel voltooid van de eerste Nord Stream-pijpleiding van Vyborg in Rusland naar Greifswald in Duitsland. Volgens planning zal deze leiding op 1 oktober 2011 in bedrijf worden genomen. Gasunie is voor 9% aandeelhouder in Nord Stream via haar dochteronderneming Gasunie Infrastruktur AG. De oplevering van de tweede Nord Stream-leiding is gepland voor eind 2012. De financiering van fase 2 (2,5 miljard euro) is in maart 2011 succesvol afgerond. De interesse vanuit de financiële markten was zeer groot: er was sprake van een overintekening van 60%.

Ondergrondse gasopslag Zuidwending

In januari 2011 werd de ondergrondse gasopslag in Zuidwending officieel in gebruik genomen. Uit de vier cavernes kan maximaal 1,6 miljoen m³ aardgas per uur worden geproduceerd. In totaal nemen zeven klanten flexibilitetsdiensten af. De constructie van een vijfde caverne is in volle gang en deze zal volgens planning op 1 januari 2014 worden opgeleverd.

Gate terminal

Op 13 juni 2011 meerde voor het eerst in Nederland een LNG-tanker af. De lading werd gebruikt voor het testen van de Gate terminal op de Maasvlakte. Van de 130.000 m³ vloeibaar aardgas is 78 miljoen m³ gasvormig aardgas gemaakt dat eind juni 2011 in het gastransportnet van GTS stroomde. De commerciële operaties van Gate terminal gaan in september 2011 van start. De capaciteit van de terminal is 12 miljard m³ per jaar. Voor een verdere uitbreiding van de capaciteit tot 16 miljard m³ per jaar zijn inmiddels de vergunningen verkregen.

BBL

In april werd de vierde compressor in gebruik genomen. Hierdoor is de capaciteit van de BBL, de leiding van Nederland naar het Verenigd Koninkrijk, uitgebreid naar 20,6 miljoen kWh/h (circa 15 miljard m³ per jaar). Begin juli is BBL Company V.O.F. een marktconsultatie gestart naar de behoefte aan 'physical reverse flow'-capaciteit naar Nederland. BBL Company V.O.F. voldoet hiermee aan regelgeving van de Europese Commissie.

Oprichting Groen Gas Nederland (GGNL)

In het voorjaar is de stichting Groen Gas Nederland opgericht. Gasunie is een van de initiatiefnemers van deze stichting die tot doel heeft de productie en afzet van groen gas in Nederland te versnellen. Dat doet zij door het bundelen van kennis op het gebied van productie, opwerking en invoeding van groen gas. Dankzij dit initiatief wordt de markt voor duurzame energie verder gestimuleerd.

Bestuursverklaring

Bestuursverklaring (in de zin van Wft artikel 5.25d)

De Raad van Bestuur verklaart, voor zover hen bekend, dat

1. de halfjaarrekening een getrouw beeld geeft van de activa, de passiva, de financiële positie en de winst van de vennootschap en de gezamenlijke in de consolidatie opgenomen ondernemingen; en dat
2. het halfjaarverslag een getrouw overzicht geeft van de belangrijke gebeurtenissen die zich in de eerste zes maanden van het desbetreffende boekjaar hebben voorgedaan en het effect daarvan op de halfjaarrekening, alsmede een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden voor de overige zes maanden van het desbetreffende boekjaar.

P.C. van Gelder, voorzitter
H.A.T. Chin Sue
E. Dam

Groningen, 29 juli 2011

Geconsolideerde halfjaarrekening

Verkorte geconsolideerde balans (vóór winstbestemming)

<i>In miljoenen euro's</i>	Nadere toelichting	30 juni 2011	31 december 2010
Activa			
Vaste activa			
- materiële vaste activa	1	8.818,2	8.822,0
- immateriële vaste activa	1	8,7	689,1
- investeringen in geassocieerde deelnemingen		214,9	198,9
- overige kapitaalbelangen		197,8	191,0
- uitgestelde belastingvorderingen		734,7	771,3
Totaal vaste activa		9.974,3	10.672,3
Totaal vlottende activa		207,7	440,8
Totaal activa		10.182,0	11.113,1
Passiva			
Totaal eigen vermogen			
toekomend aan de aandeelhouder		4.536,1	5.260,8
Langlopende verplichtingen			
- rentedragende leningen	2	3.935,1	3.896,7
- personeelsbeloningen	3	90,6	88,6
- overige langlopende verplichtingen		374,4	383,1
Totaal langlopende verplichtingen		4.400,1	4.368,4
Kortlopende verplichtingen			
- kortlopende financieringsverplichtingen		860,0	979,3
- handelsschulden en overige te betalen posten		385,8	504,6
Totaal kortlopende verplichtingen		1.245,8	1.483,9
Totaal passiva		10.182,0	11.113,1

Verkorte geconsolideerde winst-en-verliesrekening

<i>In miljoenen euro's</i>	Nadere toelichting	Eerste halfjaar 2011	Eerste halfjaar 2010
Voortgezette bedrijfsactiviteiten			
Opbrengsten		846,6	780,0
Aan investeringen toegerekende kosten		51,3	51,6
Personeelskosten en overige bedrijfslasten		-/- 307,8	-/- 310,2
Afschrijvingskosten		-/- 122,4	-/- 99,5
Bijzondere waardeveranderingen goodwill	1	-/- 679,4	-
Bijzondere waardeveranderingen gastransportnetwerk	1	-/- 220,6	-
Totale lasten		-/- 1.278,9	-/- 358,1
Bedrijfsresultaat		-/- 432,3	421,9
Financieringsbaten en -lasten		-/- 85,6	-/- 70,6
Aandeel in resultaat geassocieerde deelnemingen		12,7	13,4
Resultaat vóór belastingen		-/- 505,2	364,7
Belastingen	4	-/- 42,6	-/- 91,0
Resultaat na belastingen		-/- 547,8	273,7
Beëindigde bedrijfsactiviteiten			
Resultaat op beëindigde bedrijfsactiviteiten na belastingen		-	-
Winst over de periode		-/- 547,8	273,7
Toe te rekenen winst aan aandeelhouder		-/- 547,8	273,7

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

<i>In miljoenen euro's</i>	Cash flow hedge reserve	Overige reserves	Onverdeeld resultaat	Totaal
Eerste halfjaar 2011				
Totaal van de resultaten verwerkt in de winst-en-verliesrekening (winst over de periode)	-	-	-/- 547,8	-/- 547,8
Mutatie in cash flow hedge reserve, waarvan vennootschapsbelasting	6,3 -/- 1,6	- -	- -	6,3 -/- 1,6
Overige mutaties	-	-/- 0,1	-	-/- 0,1
Totaal van de resultaten verwerkt in het eigen vermogen	4,7	-/- 0,1	-	4,6
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	4,7	-/- 0,1	-/- 547,8	-/- 543,2
Eerste halfjaar 2010				
Totaal van de resultaten verwerkt in de winst-en-verliesrekening (winst over de periode)	-	-	273,7	273,7
Mutatie in cash flow hedge reserve, waarvan vennootschapsbelasting	-/- 23,4 6,0	- -	- -	-/- 23,4 6,0
Overige mutaties	-	0,1	-	0,1
Totaal van de resultaten verwerkt in het eigen vermogen	-/- 17,4	0,1	-	-/- 17,3
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	-/- 17,4	0,1	273,7	256,4

Het totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het eerste halfjaar van 2011 en 2010 is volledig toe te rekenen aan de aandeelhouder.

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen

<i>In miljoenen euro's</i>	Aandelen kapitaal	Cash flow hedge reserve	Overige reserves	Onverdeeld resultaat	Totaal
Eerste halfjaar 2011					
Stand per 1 januari 2011	0,2	-/- 16,9	4.823,8	453,7	5.260,8
Totaal van de gerealiseerde en niet- gerealiseerde resultaten over het halve boekjaar 2011	-	4,7	-/- 0,1	-/- 547,8	-/- 543,2
Uitgekeerd dividend 2010	-	-	-	-/- 181,5	-/- 181,5
Toegevoegd aan de overige reserves	-	-	272,2	-/- 272,2	-
Stand per 30 juni 2011	0,2	-/- 12,2	5.095,9	-/- 547,8	4.536,1
Eerste halfjaar 2010					
Stand per 1 januari 2010	0,2	-/- 4,6	5.192,3	121,8	5.309,7
Totaal van de gerealiseerde en niet- gerealiseerde resultaten over het halve boekjaar 2010	-	-/- 17,4	0,1	273,7	256,4
Uitgekeerd slotdividend 2009	-	-	-/- 294,1	-/- 121,8	-/- 415,9
Stand per 30 juni 2010	0,2	-/- 22,0	4.898,3	273,7	5.150,2

Verkort geconsolideerd kasstroomoverzicht

<i>In miljoenen euro's</i>		Eerste halfjaar 2011	Eerste halfjaar 2010
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	642,7	662,2	
Rente, vennootschapsbelasting en overige	-/- 150,4	-/- 75,9	
Kasstroom uit operationele activiteiten		492,3	586,3
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-/- 348,4	-/- 622,3
Opname langlopende schulden	38,4	53,3	
Mutaties kortlopende financieringsverplichtingen	-/- 119,3	342,0	
Uitgekeerd dividend	-/- 181,5	-/- 415,9	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-/- 262,4	-/- 20,6
Toename geldmiddelen en kasequivalenten		-/- 118,5	-/- 56,6
Geldmiddelen en kasequivalenten ultimo vorig jaar	158,5	106,5	
Geldmiddelen en kasequivalenten ultimo dit half jaar	40,0	49,9	
		-/- 118,5	-/- 56,6

Toelichting op de verkorte geconsolideerde financiële overzichten

Aard der bedrijfsactiviteiten

De N.V. Nederlandse Gasunie (Gasunie) is een van de grootste gasinfrastructuurbedrijven in Europa. Via het gasnetwerk stroomt jaarlijks ongeveer 125 miljard m³ aardgas, bijna een kwart van het totale gasverbruik in Europa. Gasunie is het eerste Europese gastransportbedrijf met een grensoverschrijdend netwerk. Het bestaat uit meer dan 15.000 kilometer pijpleidingen in Nederland en Duitsland, aansluitingen op (inter)nationale pijpleidingsystemen en honderden installaties, waaronder LNG-installaties (peak shaver en regassificatieterminal) alsmede ongeveer 1.300 gasontvangstations.

De vennootschap is statutair gevestigd te Groningen, ingeschreven onder KvK-nummer 02029700.

Alle op balansdatum uitstaande aandelen worden gehouden door de Staat der Nederlanden.

Uitgangspunten voor de grondslagen

Op grond van de Verordening (EG) nr. 1606/2002 van het Europees Parlement dient de vennootschap haar geconsolideerde financiële overzichten op te stellen in overeenstemming met de bepalingen van de International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals aanvaard binnen de Europese Unie.

In het eerste halfjaar 2011 zijn de volgende nieuwe standaarden en interpretaties effectief geworden en bekrachtigd binnen de Europese Unie:

- IAS 24, Related Party Transactions (Amendment)
- IAS 32, Financial Instruments: Presentation (Amendment)
- IFRIC 14, Prepayments of a Minimum Funding Requirement (Amendment)
- Improvements to IFRSs (Issued 2010)

De toepassing van de hierboven opgenomen onderwerpen heeft géén materiële invloed op het eigen vermogen en het resultaat van de vennootschap.

Overeenstemmingsverklaring

De halfjaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de IFRS standaard 'Tussentijdse financiële verslaggeving' (IAS 34), zoals die op 30 juni 2011 van toepassing is.

Deze halfjaarrekening bevat niet alle informatie en toelichtingen die in een jaarrekening moeten worden opgenomen en moet in combinatie met de groepsjaarrekening 2010 worden beoordeeld.

Op de halfjaarrekening heeft geen accountantscontrole plaatsgevonden. Wel heeft een beoordeling plaatsgevonden door de accountant.

Oordelen en schattingen door het management

Het management maakt bij het opstellen van de halfjaarrekening schattingen en beoordelingen, die de gerapporteerde bedragen voor activa en passiva op balansdatum en het resultaat over het halve boekjaar beïnvloeden. De invloed van oordelen en schattingen zijn significant bij de waardering van bedrijfscombinaties, vaste activa inclusief goodwill, uitgestelde belastingen en pensioenen.

Nadere toelichting

1. Onderzoek naar bijzondere waardeveranderingen

Aanleiding van het onderzoek

In juni 2010 heeft het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) de Methodebesluiten voor de periode 2009-2012 vernietigd die door de Nederlandse toezichthouder (NMa) in december 2008 voor Gas Transport Services (GTS) waren vastgesteld. Het CBb heeft verder geoordeeld dat de NMa ten onrechte geen methode van regulering heeft vastgesteld voor de jaren 2006-2008.

Op 17 mei jl. heeft de NMa per wettelijke taak (transport, balanceren en kwaliteitsconversie) twee ontwerp-Methodebesluiten openbaar gemaakt; één voor de periode 2006-2009 en één voor 2010-2013.

De bovenstaande ontwikkelingen geven aanleiding tot het uitvoeren van een cijfermatig onderzoek naar mogelijke bijzondere waardeveranderingen van het gastransportnetwerk in Nederland en de goodwill.

Financiële gevolgen van de ontwerp-Methodebesluiten

De financiële gevolgen van de ontwerp-Methodebesluiten zijn in kaart gebracht. Hierbij zijn door het management schattingen en beoordelingen gemaakt die van zeer grote invloed zijn op de uitkomsten.

Als de Methodebesluiten ongewijzigd worden vastgesteld en ook ruim één miljard euro moet worden verrekend over de periode 2006 tot en met 2011, dan leidt het tot:

- een afwaardering van circa 1,7 miljard euro;
- een aanzienlijke verslechtering van de toekomstige cashflow en solvabiliteit ratio's;
- een aanzienlijke beperking van de mogelijkheden voor het aantrekken van financiering.

De vennootschap heeft de NMa formeel geïnformeerd over haar bezwaren tegen de ontwerp-Methodebesluiten. De bezwaren zijn weergegeven in de Zienswijze, die openbaar gemaakt is door de NMa op hun website. De belangrijkste bezwaren zijn:

- de gereguleerde activawaarde is te laag vastgesteld. In het Methodebesluit 2009-2012 werd uitgegaan van een gereguleerde boekwaarde ter grootte van 6,4 miljard per 1 januari 2005 en in de ontwerp-Methodebesluiten van 4,7 miljard per 31 december 2005;
- de kapitaalsvergoeding op geïnvesteerd vermogen is te laag vastgesteld;
- de vergoeding van de operationele kosten is te laag vastgesteld;
- de gehanteerde productiviteitsverbetering is ook van toepassing op niet beïnvloedbare kosten (zoals afschrijvingen en rentelasten);
- de nadelige financiële gevolgen voor de vennootschap en lange termijn gevolgen voor de gastransportmarkt zijn onevenredig groot ten opzichte van de korte termijn voordelen voor de markt.

De Raad van Bestuur vertrouwt erop dat deze bezwaren zullen leiden tot een aanpassing van de ontwerp-Methodebesluiten. Mede als uitvloeisel hiervan is zij van mening dat de schatting van de omvang van de terugbetaling te hoog is.

Uitkomst van het onderzoek

Op grond van de thans beschikbare informatie en rekening houdend met de grote onzekerheden heeft het management geconcludeerd dat er sprake is van een afwaardering op balansdatum van het gastransportnetwerk in Nederland en de goodwill ter grootte van respectievelijk 221 miljoen euro en 679 miljoen euro; in totaal 900 miljoen euro.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat deze bijzondere waardeveranderingen zijn gebaseerd op oordelen en schattingen van het management. Als de ontwerp-Methodebesluiten onverkort van toepassing worden verklaard, dan is er sprake van een reële kans op een afwaardering van in totaal 1,7 miljard euro.

2. Rentedragende leningen

Het totaalbedrag van 3.935,1 miljoen euro (eerste halfjaar 2010: 4.165,5 miljoen euro) aan langlopende leningen bestaat voor 3.150,0 miljoen euro (eerste halfjaar 2010: 3.616,1 miljoen euro) uit langlopende obligaties en voor 785,1 miljoen euro (eerste halfjaar 2010: 549,4 miljoen euro) uit onderhandse leningen.

Mutatieoverzicht rentedragende leningen:

<i>In miljoenen euro's</i>	2011	2010
Stand per 1 januari	3.896,7	4.112,2
Getrokken op onderhandse faciliteiten *)	38,4	53,3
Stand per 30 juni	3.935,1	4.165,5

*) Deze faciliteiten zijn aangetrokken door Gate terminal B.V. en worden proportioneel geconsolideerd. Op deze faciliteiten wordt gefaseerd getrokken.

Overzicht toekomstige aflossingen:

<i>In miljoenen euro's</i>	Eerste halfjaar 2011	Eerste halfjaar 2010
Aflossingsverplichting in		
2010	-	-
2011	466,1	466,1
2012	11,8	7,6
2013	1.412,2	1.407,8
2014	13,2	8,5
2015	14,0	9,0
Na 2015	2.489,5	2.279,3
Totaal van de aflossingsverplichtingen	4.406,8	4.178,3

De vennootschap heeft een Medium Term Note (MTN) programma ter grootte van 5 miljard euro. Per 30 juni 2011 is binnen het MTN programma 1,4 miljard euro beschikbaar voor nieuwe emissies.

Hiernaast heeft de vennootschap kredietfaciliteiten voor tijdelijke financiering met een waarde van 910 miljoen euro (eerste halfjaar 2010: 340 miljoen euro). Per halfjaar 2011 en 2010 is onder deze kredietfaciliteiten geen geld opgenomen. De looptijd onder de kredietfaciliteiten is maximaal vijf jaar en de kredietfaciliteiten zijn gecommiteerd. De verschuldigde rente over de kredietfaciliteiten betreft een marktconforme variabele rente.

In mei 2011 hebben de rating agencies Standard & Poor's en Moody's Investors Service de vooruitzichten van de credit rating van de N.V. Nederlandse Gasunie gewijzigd van stabiel naar negatief. Deze aanpassing vloeit voort uit de publicatie van de ontwerp-Methodebesluiten door de NMa op 17 mei jl. De rating van AA- respectievelijk Aa3 is ongewijzigd gebleven.

Indien de aandelen van de N.V. Nederlandse Gasunie niet meer voor 100% door de Nederlandse Staat worden gehouden, worden voor de vier leningen verstrekt door de Europese Investeringsbank van elk 125 miljoen euro de rentepercentages aangepast in overeenstemming met het kredietrisicobeleid van de geldverstrekker.

Inzake de rentedragende leningen en kredietfaciliteiten zijn geen zekerheden gesteld.

3. Personeelsbeloningen

De waardering van de pensioenverplichting in overeenstemming met IAS 19 'Personeelsbeloningen' vindt jaarlijks plaats in de tweede helft van het jaar. Per balansdatum is een indicatieve berekening gemaakt van de pensioenverplichtingen rekening houdend met de huidige inzichten. Het verschil tussen de uitkomst van deze indicatieve berekening en de berekening voor het jaarverslag 2010 wordt ten opzichte van het eigen vermogen van de vennootschap als niet materieel beschouwd. In de halfjaarcijfers 2011 is de waardering gehandhaafd zoals die in het jaarverslag 2010 is opgenomen.

4. Belastingen

Het resultaat voor belastingen bedraagt 505 miljoen euro nadelig; hierin is begrepen de bijzondere waardeverandering van de goodwill van 679 miljoen euro welke niet fiscaal aftrekbaar is. Exclusief deze post bedraagt het resultaat voor belastingen 174 miljoen euro en het effectieve belastingtarief 24,5% (eerste halfjaar 2010: 25,0%).

5. Informatie over opbrengsten en resultaat van de segmenten

De informatie wordt gesegmenteerd naar de activiteiten van de groep. De operationele segmenten weerspiegelen de managementstructuur van de groep. De volgende segmenten worden onderscheiden:

- *Gereguleerd Netbeheer Nederland en Duitsland (TSO)*
Dit segment beslaat het netbeheer en is verantwoordelijk voor de aansturing van transport, de ontwikkeling van leidingnet en bijbehorende installaties en het bevorderen van de marktwerking.
- *Deelnemingen & Ontwikkeling (Non-TSO)*
Dit segment richt zich op het faciliteren van de komst van nieuwe gasstromen naar Noordwest-Europa via LNG-aanvoer en lange afstandspijpleidingen en op het benutten van de geologische infrastructuur voor de opslag van aardgas. Deelname in (inter)nationale projecten op het gebied van aardgasinfrastructuur in Nederland en Duitsland maken hiervan eveneens deel uit. Onder dit segment vallen tevens de joint ventures voor pijpleidingen die het Gasunie-transportnet verbinden met buitenlandse markten, zoals de BBL-leiding naar het Verenigd Koninkrijk.

<i>In miljoenen euro's</i>				
	Opbrengsten		Segmentresultaat	
	Eerste halfjaar 2011	Eerste halfjaar 2010	Eerste halfjaar 2011	Eerste halfjaar 2010
Voortgezette bedrijfsactiviteiten				
Segmenten				
- Gereguleerd Netbeheer	770,4	737,4	-/- 468,8	411,8
- Deelnemingen & Ontwikkeling	76,2	42,6	49,2	23,5
Segmententotaal	846,6	780,0	-/- 419,6	435,3
Niet toegerekende financieringsbaten en -lasten			-/- 85,6	-/- 70,6
Resultaat vóór belastingen			-/- 505,2	364,7
Belastingen			-/- 42,6	-/- 91,0
Resultaat op voortgezette bedrijfsactiviteiten na belastingen			-/- 547,8	273,7
Resultaat op beëindigde bedrijfsactiviteiten na belastingen			-	-
Opbrengsten en resultaat over de periode	846,6	780,0	-/- 547,8	273,7

Opbrengsten betreffen aan derden geleverde diensten. Daarnaast is er levering van diensten tussen de segmenten onderling. Gedurende het eerste halfjaar 2011 heeft het segment Gereguleerd Netbeheer voor 10,2 miljoen euro (eerste halfjaar 2010: 7,1 miljoen euro) aan diensten geleverd aan het segment Deelnemingen & Ontwikkeling. Het segment Deelnemingen & Ontwikkeling heeft in het eerste halfjaar 2011 voor 28,5 miljoen euro (eerste halfjaar 2010: 14,9 miljoen euro) aan diensten geleverd aan het segment Gereguleerd Netbeheer.

De totale activa bedraagt voor het segment Gereguleerd Netbeheer 8.697 miljoen euro (ultimo 2010: 9.629 miljoen euro) en voor het segment Deelnemingen & Ontwikkeling 1.485 miljoen euro (ultimo 2010: 1.484 miljoen euro).

De Raad van Bestuur,

P.C. van Gelder, voorzitter
H.A.T. Chin Sue
E. Dam

Groningen, 29 juli 2011

Beoordelingsverklaring

Aan: N.V. Nederlandse Gasunie, Groningen

Opdracht

Wij hebben de in het halfjaarverslag opgenomen geconsolideerde halfjaarrekening, bestaande uit de verkorte geconsolideerde balans per 30 juni 2011, verkorte geconsolideerde winst-en-verliesrekening, geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen en verkort geconsolideerd kasstroomoverzicht over de periode 1 januari 2011 tot en met 30 juni 2011 alsmede de toelichting van N.V. Nederlandse Gasunie te Groningen beoordeeld. Het bestuur van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opstellen en de weergave van deze geconsolideerde halfjaarrekening in overeenstemming met IAS 34 'Tussentijdse Financiële Verslaggeving' zoals aanvaard binnen de Europese Unie. Het is onze verantwoordelijkheid een conclusie over deze geconsolideerde halfjaarrekening te formuleren op basis van onze beoordeling.

Werkzaamheden

Wij hebben onze beoordeling van de geconsolideerde halfjaarrekening verricht in overeenstemming met Nederlands recht waaronder Standaard 2410, 'Het beoordelen van tussentijdse financiële informatie door de openbaar accountant van de entiteit'. Een beoordeling van tussentijdse financiële informatie bestaat uit het inwinnen van inlichtingen, met name bij personen die verantwoordelijk zijn voor financiën en verslaggeving, en het uitvoeren van cijferanalyses en andere beoordelingswerkzaamheden. De reikwijdte van een beoordeling is aanzienlijk geringer dan die van een controle die is uitgevoerd in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en stelt ons niet in staat zekerheid te verkrijgen dat wij kennis hebben genomen van alle aangelegenheden van materieel belang die bij een controle onderkend zouden worden. Om die reden geven wij geen controleverklaring af.

Conclusie

Op grond van onze beoordeling is ons niets gebleken op basis waarvan wij zouden moeten concluderen dat de geconsolideerde halfjaarrekening over de periode 1 januari tot en met 30 juni 2011 niet, in alle van materieel belang zijnde opzichten, is opgesteld in overeenstemming met IAS 34 'Tussentijdse Financiële Verslaggeving', zoals aanvaard binnen de Europese Unie.

Benadrukking van een onzekerheid in de geconsolideerde halfjaarrekening vanwege het risico op bijzondere waardeveranderingen

Wij vestigen de aandacht op punt 1 in de toelichting van de geconsolideerde halfjaarrekening, waarin de onzekerheid is uiteengezet met betrekking tot bijzondere waardeveranderingen van het gastransportnetwerk en/of de goodwill. Deze situatie doet geen afbreuk aan onze conclusie.

Groningen, 29 juli 2011

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. P.J.T.A. van Kleef RA